

УДК 378:81'2:39:316.77

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2020-1-20>**ЕТНОРЕАЛІЯ В КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ****Горшкова Кіра Олександрівна,**

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології та перекладу
Одеський національний політехнічний університет
gorshkova.kira@gmail.com
orcid.org/0000-0002-9539-2996

Шевченко Неллі Георгіївна,

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології та перекладу
Одеський національний політехнічний університет
nellishevchenko@gmail.com
orcid.org/0000-0002-5239-9442

Мітіна Олена Михайлівна,

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології та перекладу
Одеський національний політехнічний університет
olenamitina@ukr.net
orcid.org/0000-0001-8732-2421

Необхідність зберегти національну ідентичність є важливою проблемою для кожної нації, яка залучена в процес глобалізації. Особливі етнічні характеристики разом із рідною мовою становлять основу для збереження національної свідомості народу. Етнореалії представлені в текстах усіх функціональних стилів. Особливу функцію вони реалізують у стилі художньої прози. У статті йдеться про імплікацію етнографічної інформації в різних жанрах художньої прози: у байці, в оповіданні, у повісті, у романі. Студенти, які вивчають іноземну мову, стикаються з проблемою невідповідності між «своєю» та «чужою» культурами, що заважає адекватній інтерпретації іноземних текстів. Обізнаність студента з різними видами етнографізмів «чужої культури» (соціальними, культурними, економічними, політичними) дає можливість розшифрувати авторську точку зору, висловлену в тексті. Це показано в аналізі декількох контекстів, наведених нижче.

Функціонування етнореалій у художній прозі розглядається, з одного боку, як засіб відображення національної ідентичності, а з іншого – як засіб стимулювання міжкультурної комунікації.

Сьогодні, коли глобалізація охопила всі сфери людської діяльності, дуже важливо під час підготовки студентів-філологів, які спеціалізуються з іноземних мов, збагачувати їхні фонові знання стосовно культури, історії, побуту тощо народу, мова якого вивчається. Це сприятиме кращому розумінню культури власного народу та її місця у світовій культурній спадщині. Викладач-філолог має не тільки заохочувати студента до читання кращих зразків світової літератури, а й навчати його вміння інтерпретувати прочитане. Цей процес складається з трьох етапів: суто сприйняття тексту, його осмислення – когнітивної операції розуміння підтекстів, у результаті вербалізації того, що читач сприйняв і зрозумів. Інтерпретація тексту допускає її свободу, яка зумовлена як амбівалентністю самого тексту, так й індивідуальними можливостями читача, зумовленими його фоновими знаннями.

Ключові слова: глобалізація, художній простір, «своя» та «чужа» культура, концептосфера, менталітет, фонові знання, інтертекстуальність.

ETHNOREALIA IN THE CONTEXT OF CROSS-CULTURAL COMMUNICATION**Gorshkova Kira Oleksandrivna,**

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of English Language and Translation
Odessa National Polytechnic University
gorshkova.kira@gmail.com
orcid.org/0000-0002-9539-2996

Shevchenko Nelli Heorhiyvna,

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of English Language and Translation
Odessa National Polytechnic University
nellishevchenko@gmail.com
orcid.org/0000-0002-5239-9442

Mitina Olena Mykhaylivna,

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of English Language and Translation
Odessa National Polytechnic University
olenamitina@ukr.net
orcid.org/0000-0001-8732-2421

The necessity to retain national identity becomes a burning problem for each nation involved in the process of globalization. Specific ethnic characteristics, together with mother tongue, remain the basic means of preserving national spirit of a people. Ethnorealia occur in texts of all functional styles. Their representation in fiction assumes a special function. The present essay focuses on the implication of ethnographic information in different genres of emotive prose: a fable, a short story, a short novel, a novel. Students studying a foreign language confront the problem of incongruity between "native" and "foreign" cultures, which prevents adequate interpretation of foreign texts. Obtaining by a learner background knowledge of various kinds of a "foreign culture's" ethnographisms (social, cultural, economic, political) stipulates the ability to decipher the author's point of view expressed in the text. This is revealed in the analysis of several contexts given below.

The functioning of ethnorealia in emotive prose is viewed, on the one hand, as a means of reflecting national identity and, on the other, as a means of promoting cross-cultural communication.

Now that globalization has embraced every sphere of human activity, it is very important in teaching a higher school learner of a foreign language to enrich their background knowledge of the culture, history, traditions, etc. of the nation whose language is being studied, thus contributing to a better understanding of their own country's cultural process. The teacher-philologist should not only encourage a student to read the best samples of world literature, but also teach them to interpret the texts read. This is a complex task consisting of three steps: perception of the text, understanding it, and finally, interpreting it, – that is the ability to verbalize what has been read and understood.

Interpretation admits its variety which is stipulated both by the ambivalence of the text itself, and by the individual possibilities of the reader, resulting from their background knowledge.

Key words: globalization, artistic space, conceptual domain, background knowledge, intertextuality.

1. Вступ

Міжкультурні зв'язки віддзеркалюють тенденції існування людини в сучасному світі. ХХ–ХХІ століття відзначені бурхливими подіями, у які залучені всі розвинуті країни. Відбувається процес всесвітньої глобалізації, яка має характер як взаємовпливу, так і одностороннього впливу. Багаторівнева взаємодія культур здійснюється на основі соціальних, економічних, політичних, культурних, побутових контактів. Вона має масовий або індивідуальний характер, іде мирним шляхом або шляхом протистояння, іноді навіть військового. Глобалізація сприяє

процесу всесвітньої уніфікації, асиміляції культур, створенню «інтеркультури». Відбувається повна інтерференція, що нерідко призводить до мовної інтернаціоналізації; з'являється міжнародний лексикон, який пов'язаний з економікою, технічним забезпеченням життя, новітніми інформаційними технологіями, з політикою тощо.

Між тим мова віддзеркалює й специфіку менталітету, світогляду, культури носіїв кожної нації. Поняття «культура» розуміємо як сукупність досягнень людського суспільства в виробничому, суспільному та духовному житті. Культура кожної нації

є внутрішнім цементуючим матеріалом, який скріплює націю в окремий етнос. У кожному етносі залишається бажання зберігати свою духовну культурну ідентичність. Особливого значення в цьому процесі набуває взаємодія та протистояння «свого» і «чужого» культурного простору (Магузкова, 2014). Дихотомія «своя»:«чужа» культура є об'єктом багатьох лінгвокультурних досліджень вітчизняних і зарубіжних учених, серед них – Н.О. Бігунова (2017), О.П. Воробйова (2008), В.І. Карасик (2005), І.М. Колегаєва (2005), В.А. Кухаренко (2018), О.П. Магузкова (2014), О.Г. Прохвачова (2005), О.О. Селіванова (2002), Ю.С. Степанов (2000) та інші.

Метою статті є дослідження специфіки вербалізації етнічних реалій у процесі взаємодії «свого» і «чужого» культурного та художнього просторів у текстах англійських авторів.

У статті розглядаємо міжкультурну комунікацію на базі мовної культури, у якій система етнографічно закріплених мовних кодів однієї культури взаємодіє з іншою, «чужою», системою мовних кодів. Така взаємодія найбільш актуалізована в текстах функціонального стилю художньої прози.

2. Розділ I

У художньому тексті, який є поліфонічним вербально нелінійним репрезентантом індивідуально-авторської картини світу, відбувається переключення різних мотивів цієї картини. Ця переключення виявляється в появі в тексті «уламків» текстів «чужої» культури або посилань на них. Такий прояв інтертекстуальності віддзеркалює процес міжнаціональної інтеграції, яка в художньому літературному просторі актуальною була завжди. Уживання в тексті «своєї» культури елементів «чужої» культури призводить до різних ефектів – від збагачення концептуальної та лексичної сфер «своєї» культури до непорозуміння, пов'язаних із наявністю розбіжностей або лакун у «своєй» і «чужій» концептосферах, у семантичних структурах лексичних одиниць, які позначають специфічні етнореалії. Концептосфера являє собою сукупність концептів, які становлять картину світу носія мови (Маслова, 2016). Специфічні етнореалії в носіїв різних культур і забезпечують культурне взаємозбагачення під час міжнаціональних контактів.

Постулат, що текст не є корпусом знаків, яким властивий зміст, незалежний, з одного боку, від свого творця – автора, з іншого – від адресата цього змісту – читача, визнається всіма лінгвістами. Водночас читач – це й споживач (consumer), і виробник (producer),

і співавтор тексту (Webster, 1996). Ю. Лотман називає текст генератором змісту, який потребує співрозмовника (Лотман, 1998).

Однією з найважливіших рис тексту є його здатність зберігати пам'ять про свої попередні контексти – «уламки інших культур, текстів, цивілізацій» (Вороб'єва, 2008), що є засобом реалізації категорії інтертекстуальності.

Такими украленнями в текст можуть бути етнореалії, тобто моно- й полілексемні одиниці, що позначають речі, поняття, явища, які притаманні історії, культурі, побуту того чи іншого етносу й не властиві іншим народам (Томахин, 1988). За ними закріплено комплекс етнокультурної інформації, що має відбиток в етноконцептах, які є компонентами концептосфери «своєї» культури.

Етнічні концепти окремих народів репрезентують специфічне сприйняття ними об'єктивного світу, тому нерідко стають на заваді процесові комунікації між представниками різних культур.

Мова (у нашому випадку мова, організована в текст) є посередником між етносом і його культурою, з одного боку, а з іншого – посередником між різними етносами й культурами. Знання реалій країни, мова якої вивчається, необхідне в лінгвокраїнознавстві та інших філологічних науках, зокрема під час інтерпретації іншомовного тексту, головною метою якої є декодування глибинної структури тексту, його змістово-концептуальної інформації.

Забезпечити адекватну інтерпретацію тексту «чужої» культури може знайомство реципієнта з тою культурою, яку представляє прототекст. Це можливо за умови обов'язкового знання реципієнтом реалій цієї культури, тобто наявності достатніх фонових знань. Міжкультурні відмінності можуть призвести до деякого викривлення концептуального змісту прототексту під час його декодування, тому що значною мірою концепт тексту актуалізується за рахунок специфічних реалій того культурного соціуму, про який ідеться в тексті.

3. Розділ II

Можна навести немало прикладів міжкультурних невідповідностей, які призводять до викривлення змісту тексту реципієнтом під час його інтерпретації або перекладу з одної мови іншою. Проілюструємо цю тезу на матеріалі конкретних текстів.

Назва роману Алфреда Мейсона «Чотири пера» (The Four Feathers), який написано в 1902 році під час Англо-бурської війни,

є етнореалією культури англійського суспільства XIX століття. Аналогічну назву мають численні кіноверсії роману – останній римейк датується 2002 роком.

Перспективна функція заголовних слів дещо обмежена: вони прогноують статус тематичної лексики в сюжетній канві твору. З розвитком сюжету читач дізнається, що протагоніст, випускник воєнної академії, відмовляється брати участь у складі королівського полку у воєнній операції, яка проводиться в Англію в Судані наприкінці XIX століття. Зневажений усіма рідними та знайомими як дезертир, він одержує чотири білих пера: три – від друзів і четверте – від нареченої. Чотири білих пера – знак того, що відтепер він називатиме остракізму.

Словосполучення *white feather* є частиною фразеологізму *to show the white feather*, який пов'язаний із популярними у Великій Британії початку XIX століття й забороненими в Англії в 1835 році, а півстоліття потому й у Шотландії боями півнів (*cockfighting*) (Thomas, 1903). Первісно біле перо у хвості бійцівського півня вважалося ознакою поганої породи – його нездатністю витримати змагання: такий півень повертався до опонента хвостом, у якому було біле перо. Від тих пів одержання білого пера в Англії й Австралії означало звинувачення в боягузстві та зазвичай його надсилали людям, які ухилилися від військової служби (Кунин, 1984).

Тільки повне прочитання роману дає можливість читачу, знайомому з фразеологізмом *to show the white feather*, осмислити символічне значення цих слів. Зі статусу тематичних вони набувають статус ключових, концептуально-значущих для розуміння змісту твору.

Однак словосполучення *white feather* з'являється в тексті римейку й у зовсім протилежному символічному значенні. Представник зовсім іншої етнокультури, араб, який рятує героя в критичні моменти його життя, з гордістю носить біле перо в головному вбранні: для нього воно знак того, що його носій – справжній воїн, який убив ворога.

Ми не маємо незаперечних доказів того, що перо у вбранні араба – це етнореалія. Імовірно, це авторський художній засіб, підказаний етнореалією із життя корінного американця. Існує вираз *a feather in the cap*, який виник у зв'язку зі старим звичаєм індіанців носити стільки пир'я в головному вбранні, скільки ворогів убито (Кунин, 1984). Його переносне значення – «гордість, заслуга». Недаремно керманічі індійських племен у художній літературі, живописі та кіномис-

тецтві задалегідь зображується з вінком із багатьох пир'їв на голові.

Як бачимо, етнореалія – це завжди компонент соціально-історичного й національно-культурного контексту (Зорівчак, 1989), який зрозумілий для носіїв мови. Але для представника іншої культурної спільності декодування такої реалії становить безперечні труднощі, які пов'язані з недостатністю в реципієнта фонових знань про культуру, побут, звичаї народу, мова якого вивчається.

У заголовку байки американського письменника Джеймса Тербера *The Owl who was God* міститься анімалістичний символ *owl*, зрозумілий для американця: ця лексична одиниця асоціюється в нього як з універсальними, загальнолюдськими концептами «сова – нічний птах», «сова – людина-опівнічник», так і з суто американськими концептами: *owl train* (потяг, що рухається вночі), *owl car* (нічний трамвай), ні один із яких не зареєстрований у британському варіанті англійської мови. Проте найбільші розбіжності простежуються в етноконцептах АЕ *owl* = дурний (Webster, 1993) і ВЕ *owl* = мудрий (Oxford, 1995). Різниця читання у сприйнятті образу у двох, хоча й близьких культурах (американської та британської) призводять до незапрограмованого автором байки результату: уже під час прочитання заголовку англійцем має місце руйнування перспективного очікування й, замість контекстуальної антонімії *silly: God*, реалізується синонімія *wise = God*.

Для представників інших культур незрозумілою без відповідних фонових знань залишається реалія *owl = a stupid person*, яка закріплена в мовній свідомості американця у вигляді сталих словосполучень *don't be such a silly owl, as stupid as an owl* (Томахин, 1988). У слов'ян, греків, англійців концепт «сова» традиційно асоціюється з мудрістю *as wise as an owl* (Oxford, 1995).

Стикаючи в заголовку два концептуально антонімічні слова *owl* і *God*, автор створює стилістичний засіб оксюмору, що призводить до гумористичного ефекту, усвідомлення якого неможливе без розуміння співвідношення між універсальним та етнічним без знання специфіки цього етноконцепту. Остання зумовлює множинність можливих прочитань тексту. Наприклад, для єгиптянина, який знається на міфології своєї країни (у єгипетській системі ієрогліфів сова символізує смерть, ніч, холод), очевидним є прогноз «смерть», що реалізується лексемою *owl*, яка міститься в заголовку байки.

Особливе місце серед різноманітних реалій належить алюзівним реаліям, до яких зараховуємо міфологічні, біблійні, історичні, літературні тощо, декодування змісту яких вимагає звернення до текстів міфів, Біблії, художніх творів, історичних документів і фактів «чужої» культури.

У романах Джона Голсуорсі “The Man of Property” та “Swan Song” є згадка про білого слона. У першому словосполученні *white elephant* позначається величезний дім старого Джоліона, який став для нього тягарем; у другому – шляпа-циліндр, яка куплена Флер для батька. Шляпа викликає його здивування: *White elephant – can't think what made Fleur get me the thing.*

Та сама алюзія на «білих слонів» міститься в оповіданні Ернеста Хемінгуея “Hills Like White Elephants”, у якому заголовне словосполучення *white elephant* може бути декодовано лише в разі ретельного аналізу численних деталей, розкинутих по всьому тексту. *White elephant* у значенні «тягар» імплікує ще не народжену дитину, відповідальність за яку не бажає взяти на себе чоловік, який примушує жінку зробити аборт.

І в романах Дж. Голсуорсі, і в оповіданні Е. Хемінгуея *white elephant* є алюзією на легенду про короля Сіаму: намагаючись зубожити небажаного придворного, він дарував йому священного в тій релігії білого слона, утримування якого було вельми дорогим, але позбутися королівського подарунку було неможливо. Відтоді ця реалія з тайландської легенди, яка потрапила в англійську мову, напевно, за часів англійського колоніального володарювання у Сіамі, набула значення «коштовна, але непотрібна річ, тягар, якого важко або неможливо позбутися».

Завдяки міжкультурній комунікації та лексичній інтернаціоналізації, які відбуваються завдяки процесу глобалізації, етнореалія може бути стертою з концептосфери нації. У заголовку повісті Трумена Капота “Breakfast at Tiffany’s” («Сніданок у Тіффані») автор уживає топонімічну лексему *Tiffany*, яка є реально наявним урбанімом: у центрі Нью-Йорку на П’ятій авеню Манхетена розташований дуже великий розкішний ювелірний магазин Тіффані.

Повість написана в 1958 році. У ті часи заголовок миттєво асоціювався з цією етнореалією великого американського міста, яка була символом розкішного життя, можливостей здійснення «американської мрії» про успіх, багатство, визнання. Лексема *Tiffany* стала

не лише метонімічним позначенням об’єкту, а й топонімом, пов’язаним із суто американською реалією. Історія, що призвела до набуття словом етнографічності, почалася 14 вересня 1837 року, коли Чарлз Льюїс Тіффані і Джон Янг відкрили на Бродвеї перший магазин, де продавали різні товари – галантерею, канцтовари тощо. У 1940 році магазин уже розташовувався на П’ятій авеню. Він став брендом і набув високого статусу в США. Товари вже були інші: ювелірні вироби зі срібла, золота, платини, годинники, парфуми, аксесуари тощо.

Окрім топонімічності, іменник *Tiffany* реалізує в макроконтексті повісті оказіональну імплікацію, яка розгорнута до розуміння існування прірви, що існує між багатством і жебрацтвом. Протагоністом є юна Холлі Голайтлі. За плечима цієї дівчини, яка зачаровує всіх чоловіків різного віку, національності, статусу, – важка доля, жебрацтво, втрати, страждання. Вона відчуває себе спокійно, упевнено лише коли опиняється в Тіффані – серед матеріально благополучних людей. Їй здається, що тут панує душевна рівновага та впевненість у майбутньому. Повертаючись додому зі світу своїх фантазій в орендовану кімнату під дахом поряд із пожежною драбиною, Холлі знову занурюється в кругообіг невпорядкованості життя та продовжує своє полювання. Але, звісно, вона не досягає своєї мети та мрії: ідуть роки, а вона все ще в пошуку.

У 1987 році компанія Тіффані відмітила 150-річчя та перетворилася на всесвітньо відомий бренд. Сотні магазинів Тіффані функціонують у всіх розвинутих країнах. Топонімічна етнічна прив’язаність до Нью-Йорка й США вимивається із семантики цього слова. Повість “Breakfast at Tiffany’s” перекладена багатьма мовами світу. Сучасний читач асоціює заголовне слово *Tiffany* з міжнародним брендом, який імплікує ідею розкішного життя, але ця ідея вже є інтернаціональною. Лише прочитавши повість або подивившись фільм з Одрі Хепберн у ролі Холлі Голайтлі, реципієнт розуміє, що все це сталося в Нью-Йорку. До речі, кінець фільму зруйнував концепт повісті. Хепі енд фільму – Холлі знайшла любов і дуже щаслива – не лише суперечить, а й руйнує авторський задум.

Отже, історичний, соціально-економічний контекст сьогодення призвів до зсувів у сприйнятті етнічної обумовленості повісті, яка закодована в заголовку. Топонімічна соціокультурна етнореалія США розширила свою етноналежність. Для читача-неамериканця заголовок не має перспекції на етнокультуру цієї країни.

4. Висновки

Алюзивні етнореалії в тексті є важливим засобом реалізації категорії інтертекстуальності, а вона часто відтворює реальні зв'язки між різними народами, тому що глобалізація охопила всі сфери людської діяльності. Під час підготовки студента-філолога, який спеціалізується з іноземних мов, дуже важливо всебічно збагачувати його знання історії, культури, побуту, звичаїв інших народів, тим самим збагачуючи його світогляд і розуміння культури власної країни та її місця у світовій культурній спадщині.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бигунова Н.А. Положительная оценка: от когнитивного суждения к коммуникативному высказыванию : монография. Одеса : КП ОМД, 2017. 600 с.
2. Воробьёва Е.П. Образ текста в ментальных репрезентациях: когнитивно-семиотический подход. *Записки з романо-германської філології*. Вип. 20. Одеса : Фенікс, 2008. С. 25–32.
3. Зорівчак Р.П. Реалія і переклад (на матеріалі англійських перекладів української прози). Львів : ЛНУ, 1989. 216 с.
4. Карасик В.И., Прохвачёва О.Г. Иная ментальность. Москва : Гнозис, 2005. 352 с.
5. Колегаєва І.М. Нарис про комунікативну вторинність. *Записки з романо-германської філології*. Одеса : Латстар, 2005. № 13. С. 85–96.
6. Кунин А.В. Англо-русский фразеологический словарь / лит. ред. М.Д. Литвиновой. 4-е изд., перераб. и доп. Москва : Рус. яз., 1984. 944 с.
7. Кухаренко В.А. Текст и его структура : учебное пособие. Москва : Флинта, 2018. 187с.
8. Лотман Ю.М. Структура художественного текста. *Лотман Ю.М. Об искусстве*. Санкт-Петербург : Искусство – СПб, 1998. 285 с.
9. Маслова В.А. Введение в когнитивную лингвистику : учебное пособие. 7-е изд., стер. Москва : ФЛИНТА, 2016. 296 с. URL: <https://rucont.ru/efd/244431> (дата звернення: 17.03.2020).
10. Матузкова Е.П. Идентичность и лингвокультура: методология изучения : монография. Одесса : Издательство КП ОГТ, 2014. 333 с.
11. Селиванова Е.А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации : учебное пособие / Черкас. гос. ун-т им. Богдана Хмельницкого. Киев : Фитосоциоцентр, 2002. 335 с.
12. Степанов Ю.С. Характеры народов в зеркале собственных языков. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна / М-во освіти України*. Харків : Константа, 2000. № 471 : Іноземна філологія на межі тисячоліть. С. 250–254.
13. Томахин Г.Д. Реалии-американизмы. Москва : Высшая школа, 1988. 39 с.
14. Alken Henry Thomas. The National Sports of Great Britain. London, 1903, 20 p.
15. Webster R. Studying Literary Theory: Textual Relations (1996). 2nd Ed. London : Arnold, 144 p.
16. New Webster's Dictionary and Thesaurus of the English Language. Danbury, CT : Lexicon Publications, Inc., 1993. 1137 p.
17. Oxford Advanced Learner's Encyclopedic Dictionary. Oxford University Press, 1995. 1081 p.

REFERENCES:

1. Bigunova, N.O. (2017). *Polozhitel'naya otsenka: ot kognitivnogo suzhdeniya k kommunikativnomu vyskazyvaniyu: monografiya* [Positive Evaluation: From Cognitive Judgment to Communicative Expression: Monograph]. Odessa: KP OMD [in Russian].
2. Karasik, V.I. & Prokhvacheva, O.G. (2005). *Inaya mental'nost'* [A Different Mentality]. Moscow: Gnosis [in Russian].
3. Kolehaieva, I.M. (2005). Essay on Communicative Secondariness. *Zapysky z romano-hermanskoj filolohii* [Notes on Romance-Germanic Philology], 13, 85–96 [in Ukrainian].
4. Kukhareno V.A. (2018). *Tekst i ego struktura* [Text and its Structure], Moscow: Flinta [in Russian].
5. Kunin, A.V. (1984). *Anglo-russkiy frazeologicheskiy slovar'* [English-Russian Phraseological Dictionary]. Moscow: Russkiy yazyk, 944 p. [in Russian].
6. Lotman, Yu.M. (1988). *Ob iskusstve* [About Art]. St. Petersburg: Iskusstvo. 704 p. [in Russian].
7. Maslova, V.A. (2004). *Kognitivnaya lingvistika* [Cognitive Linguistics]. Minsk: Tetra Sistemz, 256 p. [in Russian].
8. Matuzkova, Ye.P. (2014). *Identichnost' i lingvokul'tura: metodologiya izucheniya*. [Identity and Linguoculture: Methodology of Study]. Odessa: KP OGT, 333 p. <http://catalog.odnb.odessa.ua/opac/index.php?url=/notices/index/IdNotice:300619/> [in Russian].
9. Selivanova, Ye.A. (2002). *Osnovy lingvisticheskoy teorii teksta i kommunikatsii* [Essentials of the Linguistic Theory of Text and Communication]. Kyiv: Fitosotsiotsentr, 336 p. [in Russian].
10. Stepanov, Yu.S. (2000). The Characters of Peoples in the Mirror of their Own Languages. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V.N. Karazina* [Kharkiv V.N. Karazin National University bulletin], 471, pp. 250–254 [in Russian].
11. Tomakhin, G.D. (1988). *Realii-amerikanizmy* [Realia-Americanisms]. Moscow: Vysshaya shkola, 240 p. [in Russian].
12. Vorob'yova, O.P. (2008). The Text Image in Mental Representations: a Cognitive-Semiotic Approach. *Zapysky z romano-hermanskoj filolohii* [Notes on Romance-Germanic Philology]. Odessa: Feniks. pp. 25–31. [in Russian].
13. Zorivchak, R.P. (1989). *Realia i pereklad* [Realia and Translation]. Lviv, Ukraine: LNU [in Ukrainian].
14. Alken Henry Thomas. (1903). *The National Sports of Great Britain*. London, 20 p.
15. Webster R. *Studying Literary Theory: Textual Relations* (1996). 2nd Ed. – London: Arnold, 144 p.
16. New Webster's Dictionary and Thesaurus of the English Language.(1993).Danbury, CT: Lexicon Publications, Inc., 1137 p.
17. Oxford Advanced Learner's Encyclopedic Dictionary. Oxford University Press, (1995). 1081 p.

Стаття надійшла до редакції 05.03.2020
The article was received March 5, 2020